

25.3.2020

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Keskustelupöytäkirja

6 – 2020

Kokousaika: 25.3.2020 klo 18.00 – 19.11

Kokouspaikka: Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Keskustelupöytäkirjaan on kirjattu vain ne kaupunginvaltuuston esityslistan asiakohdat, joissa on käytetty puheenvuoro.

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Diskussionsprotokoll

6 – 2020

Mötestid: 25.3.2020 kl 18.00 – 19.11

Mötesplats: Gamla Rådhuset, Alexandersgatan 20

I diskussionsprotokollet har antecknats bara de ärenden på stadsfullmäktiges föredragningslista i vilka någon har yttrat sig.

25.3.2020

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Otso Kivekäs	3
93 §.....	4
Esityslistan asia nro 3	4
KYSELYTUNTI KORONAVIRUSTILANTEESTA.....	4
Pormestari Jan Vapaavuori	4
Apulaispormestari Sanna Vesikansa	9
Valtuutettu Mika Ebeling	12
Valtuutettu Nuutti Hyttinen	12
Valtuutettu Anna Vuorjoki	13
Ledamoten Björn Månsson	13
Valtuutettu Juhani Strandén	14
Valtuutettu Eveliina Heinäluoma	14
Ledamoten Silja Borgarsdóttir Sandelin.....	15
Pormestari Jan Vapaavuori	15
Apulaispormestari Sanna Vesikansa	18
Apulaispormestari Pia Pakarinen.....	19
94 §.....	20
Esityslistan asia nro 4	20
HALLINTOSÄÄNNÖN MUUTTAMINEN, KUNNAN TARTUNTATAUTIEN TORJUNNASTA VASTAAVA TOIMIELIN, KAUPUNGINVALTUUSTON PUHEENJOHTAJAN TOIMIVALTA JA SÄHKÖISET KOKOUKSET	20
Valtuutettu Pentti Arajärvi	20
Pormestari Jan Vapaavuori	21
Valtuutettu Pentti Arajärvi	22
96 §.....	22
Esityslistan asia nro 6	22
OSALLISTUMINEN SUOMI-RATA OY:N OMISTAMISEEN JA RAHOITTAMISEEN	22
Valtuutettu Juhani Strandén	22
Pormestari Jan Vapaavuori	23
Valtuutettu Harry Bogomoloff.....	23

25.3.2020

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Otso Kivekäs

Kaupunginvaltuuston kokous alkaa. Stadsfullmäktiges sammanträde börjar.

Arvoisat valtuutetut. Bästa fullmäktige.

Olemme kokoontuneet tänne aika poikkeuksellisella tavalla, ja kiitos kaikille yhteistyöstä tässä melko poikkeuksellisessa kokoontumisen tavassa, mutta elämme melko poikkeuksellisia aikoja. Tärkein prioriteetti tietysti tällä hetkellä on tämän epidemian pysäyttäminen kaikin tarvittavin keinoin, ja siinä etulinjassa ovat ne ihmiset, jotka tekevät työtä hoidaen sairaita, estäen konkreettisin teoin epidemian leviämistä, etsien tartuntaketjuja. Meidän muiden osalta meidän vastuullamme on paitsi tietenkin noudattaa asiaankuuluvaa varovaisuutta omalta osaltamme myös pitää tämä yhteiskunta pyörimässä, turvata se jatkuvuus, jolla suomalainen yhteiskunta ja Helsingin kaupunki toimii näissä poikkeusoloissa ja niiden jälkeen.

Mietin tämän kokouksen koolle kutsumista pitkään: onko viisasta kutsua koolle valtuuston kokousta, kun suuret, yli 10 hengen kokoukset on muutoin kielletty. Kutsuin sen kuitenkin koolle, koska tarvitsemme tämän kokouksen voidaksemme jatkossa pitää kokoukset – sekä me että erityisesti kaupunginhallitus, lautakunnat, jaostot ja niin edelleen, kaikki demokraattiset elimet – voidaksemme kokousta myös etänä. Valitettavasti sitä varten tämän yhden fyysisen kokouksen tarvitsemme. On hyvä muistaa, että tämä valtuusto, demokraattisesti valittu Helsingin valtuusto, kokoontui ensimmäisen kerran heti ensimmäisen maailmansodan jälkeen, heti sisällissodan jälkeen ja kokoontui läpi talvisodan ja läpi jatkosodan, ja se on siksi, että meidän varassamme on tämän kaupungin päätöksenteko – se, että kaikki voivat toimia. Meidän varassamme on myös, me olemme myös, me edustamme kansaa, sitä ajatusta, että kansa valitsee tämän kaupungin päätöksentekijät ja sitä periaatetta. Tämän periaatteen ylläpitäminen on myös näissä poikkeuksellisissa oloissa tärkeää ja meidän keskeinen vastuamme. Me tulemme valtuustona toimimaan läpi tämän epidemian ja ylläpitämään demokratian prosesseja sovitettuna niihin reunaehtoisin ja realiteetteihin, joissa joudumme toimimaan.

Arvoisat valtuutetut.

Kukaan meistä ei tietenkään halunnut tähän kriisiin joutua, mutta meidän vastuullamme on viedä Helsinki ja helsinkiläiset sen läpi. Myöhemmin tässä kokouksessa pormestari Vapaavuori tulee kertomaan

25.3.2020

niistä konkreettisista toimista, joita kaupunki tekee tässä poikkeuksellisessa ja raskaassa tilanteessa.

Kiitoksia.

93 §

Esityslistan asia nro 3

KYSELYTUNTI KORONAVIRUSTILANTEESTA

Pormestari Jan Vapaavuori

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Koronakriisi on hallinnut nyt todellisuuttamme maaliskuun alusta alkaen. Ärhäkkä ja nopeasti edennyt virus on vaatinut koko kaupunkiorganisaatiolta ja erityisesti soten ja kaskon työntekijöiltä ennennäkemätöntä venymistä tuntemattoman edessä valtavan julkisen paineen alla.

Helsingissä todettuja koronavirustapauksia on nyt 324. Koronan historia on lyhyt. Valtioneuvoston tilannekeskus kirjasi koronaviruksen raporttiinsa ensimmäisen kerran 13. tammikuuta. 29. tammikuuta Suomen ensimmäinen koronavirustapaus vahvistettiin Lapin keskussairaalassa. 26. helmikuuta koronavirusta käsiteltiin kaupunginvaltuuston kyselytunnilla. 1. maaliskuuta vahvistui Viikin normaalikoulua käyneen lapsen koronatartunta. Helsinki perusti samana päivänä kaupunkitasoisen koronakoordinaatioryhmän. Siitä lähtien tilanne on elänyt päivittäin ja korona on hallinnut agendaa. Kriisillä on niin monta ulottuvuutta, että niiden kaikkien hallinta tehokkaasti on kaupungeillekin iso haaste. Terveys, talous, koulutus, turvallisuus, viestintä, liikenne, henkinen hyvinvointi, kulttuuri ja niin edelleen. Näkyvyys on huono. Olemme joutuneet tekemään isoja päätöksiä välillä vailla tarvittavia pohjatietoja. Asiat etenevät nopeasti.

Torstaina 12. maaliskuuta kaupunki perui kaikki kaupungin järjestämät yli 500 hengen yleisötilaisuudet ja linjasi, että ulkomailta palaavilta työntekijöiltä edellytetään 7 päivän etätyötä paluupäivästä lukien. UI-

25.3.2020

komaan ja kotimaan virkamatkat kiellettiin. Kaupunki perusti tilannehuoneen kaupungintalolle. Seuraavana päivänä kaupunki päätti avata Laaksoon koronaterveysaseman, peruuttaa omat yli 100 hengen yleisötilaisuudet toistaiseksi ja sulkea uimahallit. Erilaista neuvontaa lisättiin. Maanantaina 16.3. valtioneuvosto totesi istunnossaan yhdessä tasavallan presidentin kanssa maahan poikkeusolot. Valmiuslaki otettiin käyttöön. Koulut siirtyivät etäopetukseen, ja Suomen rajojen sulkemisen valmistelu alkoi. Helsinki sulki lisää palveluja ja alkoi suunnitella uusia.

Noin 2 viikossa olimme toteuttaneet ennennäkemättömän määrän poikkeuksellisia ja laajoja toimia samalla kun sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakyvyn takaaminen oli kaiken keskiössä. Osa uusista toimita vaati nopeaa ja luovaa ajattelua. Olemme esimerkiksi käynnistämässä uutta laajaa Helsinki-apua ikääntyneiden auttamiseksi yhteistyössä Helsingin seurakuntayhtymän ja eri järjestöjen kanssa. Kaikkia yli 70-vuotiaita palvelee numero, johon he voivat itse soittaa. Yli 80-vuotiaat saavat soiton meiltä. Tämänkin on valtava haaste. Yksinään Helsingissä on yli 27 000 yli 80-vuotiasta. Apua heille tarjotaan arkisiin asioihin, jotka ovat nyt muuttuneet elintärkeiksi. Palvelun mahdollistaa osittain se, että saatamme siirtää noin 300 kaupungin työntekijää muista töistä palvelun toteutukseen.

Kriisi eteni nopeasti, ja terveydenhuollon lisäksi talouskysymykset muuttuivat kriittisiksi. Palvelualojen työnantajat tiedotti 19.3., että lähes 70 % palvelualojen yrityksistä joutuu irtisanomaan tai lomauttamaan henkilöstöään erittäin tai melko todennäköisesti koronaepidemian takia. Tämä on erityisen iso kysymys Helsingissä ja muissa isoissa kaupungeissa palveluvetoisen elinkeinorakenteemme takia. Kaupungin piti myös nopeasti löytää tapa harjoittaa vastuullista henkilöstöpolitiikkaa poikkeustilanteesta huolimatta. Samaan aikaan koulujen etäopetus, kouluruokailun järjestäminen ja päiväkotien tilanne oli kriittistä ratkaista selkeästi. Sosiaalisen elämän rajoituessa kaupungin henkilöstö ryhtyi innovoimaan uudenlaisia virtuaalisia kulttuurin ja vapaa-ajan palveluja ja tuottamaan liikkumisen verkkosovelluksia. Yrityksien ja järjestöjen hätään vastattiin akuutin kassakriisin välttämiseksi vuokrajärjestelyillä ja avustuksien takaisinperinnästä luopumalla.

Koronakriisin hoidolla olemme nyt viimeisten päivien aikana siirtyneet akuutista kriisivaiheesta pysyvämpään poikkeustilan hallintaan. Ensimmäisiä viikkoja on hallinnut reaktiivisuus ja käytännön asioiden mahdollisimman laadukas hoitaminen. On keskitytty kriittisiin prioriteetteihin, on selvitty hyvin. Nyt on kuitenkin aika pyrkiä suurempaan hallintaan, perusteellisempaan valmisteluun, tarkempaan tilannekuvaan sekä tulevaisuuden ennakkointiin. Tämä on välttämätöntä, jotta emme jää

25.3.2020

koronan armoille, vaan voimme tarjota kaupunkilaisille ja kaupungin työntekijöille sellaiset turvalliset olosuhteet, joihin olemme sitoutuneet.

Valtio ja kunnat muodostavat pääosan julkisen sektorin kokonaisuudesta, jossa eri toimijoilla on eri roolit mutta sama päämäärä. Valtio katsoo asiaa kansallisesta näkökulmasta, suojaa kansalaisia omien toimiansa ja muun muassa näissä oloissa välttämättömienkin rajoitusten kautta. Valtiolle kuulu myös kokonaisvastuu kriisin taloudellisista seurauksista ja tukitoimista. Kaupungit ja kunnat ovat kriisin hoidossa merkittävässä roolissa. Ne panevat täytäntöön tarvittavat toimenpiteet, mutta vastaavan lisäksi monien muiden arjen palvelujen pyörittämisestä. Kuntasektori hoitaa käytännössä sekä koronapotilaat että kriisistä syntyvät muut terveydelliset ja sosiaaliset haasteet, niin ennaltaehkäisyn kuin vaurioiden seurausten hoidon. Mitä tukalammaksi tilanne muuttuu, sitä suurempi rooli varsinkin isoille kaupungeille, jonne epidemia keskittyy, tulee muodostumaan. Mitä pidempään kriisi kestää, sitä suuremmat ovat myös kuntasektorin toiminnassa näkyvät talousvaikutukset. Valtiolta tarvittaisiinkin nyt selkeä lupaus kuntatalouden tukipaketista, jotta kunnat pystyvät keskittymään akuutin kriisin hoitoon täysimääräisesti.

Tavoitteena sekä valtiolla että kaupungilla on taudin leviämisen hillintä, tautihuipun loiventaminen ja riskiryhmien suojelu. Toimenpiteiden syvin tavoite on, että väistämättömät kuolonuhrit voitaisiin minimoida. Samalla emme voi keskittyä vain koronatilanteen hoitoon. Helsingin tehtävänä on itse ja HUSin suurimpana jäsenkuntana hoitaa koronapotilaiden lisäksi myös muut sairaudet ja loukkaantumiset. Haaste on valtava sekä henkilöstölle, tiloille ja välineistölle että johtamiselle. Ennakointi, koordinaatio ja muutoksiin pikaisesti mukautuminen ovat avainasemassa hyvän perusammattitaidon lisäksi.

Hyvät valtuutetut.

Käynnissä saattaa juuri nyt olla Suomen historian pahin lyhyen aikavälin taloudellinen notkahdus. Koskaan aikaisemmin talous ei ole pysähtynyt näin äkillisesti käytännössä muutamassa viikossa. Talouskriisin seurauksena moni helsinkiläinen menettää työnsä ja usea yritys kamppailee tosissaan henkiin jäämisestä. Terveystilan rinnalla huoli omasta toimeentulosta on monelle kaupunkilaiselle akuutti.

Yhteiskunnalliset muutokset kiteytyvät suurissa kaupungeissa. Helsinkiä on rakennettu tarkoituksellisesti kaupungiksi, jossa elämyksellisyys, kaupunkilaisten oma luovuus, tapahtumat ja ihmislähtöinen tekeminen ovat keskiössä. Helsingissä sijaitsee maan laajin kattaus kulttuuripalveluja. Helsinki on Pohjoismaiden johtava kongressikaupunki, ja matkailu on muutenkin viime vuosina kasvanut huomattavaksi elinkeinoksi. Hel-

25.3.2020

sinki on kokoluokassaan yksi Euroopan merkittävistä kasvuyrityskeskitymistä. Nämä kaikki alat ruokkivat laajasti muuta elinkeinotoimintaa, kuten ravintoloita ja elämyspalveluja. Omat erityispiirteemme ovat tässä tilanteessa johtaneet siihen, että huoli elinkeinoelämän kestävydestä ja pienempien toimijoiden ja järjestöjen selviytymisestä on akuutti.

Kukaan ei osaa vielä arvioida kriisin vaikutusta kansantalouteen. Selvää kuitenkin on, että arviot heikkenevät päivä päivältä. Finanssikriisissä talous supistui lähes 8 % vuonna 2009 ja Suomella meni 10 vuotta päästä takaisin kriisiä edeltäneelle bruttokansantuotteen tasolle. Nyt näyttää siltä, että tiputus saattaa olla vieläkin pahempi. Työttömyys ei finanssikriisissä onneksi räjähtänyt, sillä Suomen pankkisektori oli kohtuullisen hyvin suojautunut kriisiltä. Nyt on koettu globaali yhtäaikainen kysyntä- ja tarjontasokki, joka on niin totaalinen, että ekonomistien ennusteet eivät yksinkertaisesti kykene mallintamaan kriisin kestoja, syvyyttä ja pitkän aikavälin vaikutuksia. Vain yhden esimerkin ottaakseni Uudellamaalla on tällä hetkellä jo 97 000 ihmistä lomautettuna tai välitönnön lomautusuhan alla. Viime perjantaista luku on kasvanut lähes 20 000:lla. Kolmannes Uudenmaan yrityksistä raportoi jo viikko sitten merkittävästä kohonneesta konkurssiuhasta.

Arvio kriisin vaikutuksista kaupungin talouteen on tyyli. Kunnalliset yhteisöverotulot supistuvat yhteensä varovaisen arvion mukaan 120 miljoonalla eurolla ja sote-menot kasvavat noin 60 miljoonalla eurolla. Tämä ei vielä sisällä HUSin koronakriisin myötä väistämättä kohoavia kustannuksia, joiden kattamiseen kaupungin on varauduttava. Kaupungin maksutuotot tippuvat varovaisestikin arvioiden 20 miljoonalla. Kuntatalouden heikkenemisen lisäksi kaupungin tytäryhteisöjen yhteenlasketun liikevaihdon arvioidaan tämän hetken tietojen valossa laskevan 60–80 miljoonalla eurolla. Oletan itse, että kaikki nämä summat tulevat tästä vielä selkeästi kohoamaan.

Erityisesti kaupungin verotulot saattavat supistua vielä huomattavasti enemmän kuin on arvioitu. Kaikki riippuu poikkeusolojen kestosta ja talouden toipumisen nopeudesta. Veropohjan romahduksen lisäksi kuntien akuuttia kassatilannetta pahentaisi olennaisesti myös se, että merkittävä osa yrityksistä hyödyntäisi oman toimintansa turvaamiseksi hallituksen tarjoaman mahdollisuuden lykätä veronmaksuaan tulevaisuuteen. Tällöin kunnilta saattaisi jäädä saamatta useiden satojen miljoonien eurojen kuukausittaiset verosaamiset. Verottajan tulisi nyt hyvin nopeasti ja avoimesti viestiä kunnille siitä, miten suuria lykkäyksiä lähikuukausina on odotettavissa. Vielä tärkeämpää on, että valtio toteuttaa viivytyksettä lupauksensa korvata kunnille verotilitysten lykkäämisestä aiheutuvan vajeen.

25.3.2020

Kriisi vaikuttaa kaupungin talouteen monella tapaa. Henkilöstön sairauspoissaolot vaativat paikoin sijaisjärjestelyitä ja asiakasmaksuja jää saamatta. Investoinnit saattavat myöhästyä, jos rakennustyömaille ei riitä entiseen tapaan tekijöitä. Palvelujen ostoja joudutaan lisäämään ja uusia palveluita perustamaan. Kaupungin vuokratulot supistuvat. Työterveysmaksut kasvavat. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentuloa maksetaan aiempaa enemmän. Toki jossain myös säästetään. Virkamatkoja ei tehdä, koulutuksia ei järjestetä tai kokouskahveja keitetä. Ympäristölle haitalliset päästöt vähenevät. Joidenkin palveluiden kysyntä hetkellisesti pienenee. Yhteenlaskettuna taloudelliset vaikutukset niin kaupungille kuin koko kansantaloudelle ovat kuitenkin raskaasti miinusmerkkisiä.

Helsinki syöksyi koronakriisiin taloudellisesti hyvässä kunnossa, joten selviämme kyllä tästäkin. Kaupungin vastuullisen taloudenpidon ansiosta maksuvalmiutemme on hyvä ja lainakantamme kestävä. Isompi huoli liittyy koko maan kuntasektorin tilanteeseen.

Yhteiskunnan yhtenäisyys on tämän kriisin edetessä tärkeää. Kun maan hallitus ottaa käyttöön järeitä keinoja, se tarkoittaa valtavaa määrää pienempiä järeitä päätöksiä kaupungin tasolla. Läheisempi yhteistyö valtion kanssa olisi varmistanut asioiden paremman yhteisen valmistelun, mutta hyvin on pärjätty näinkin. Kriisin mittavat vaikutukset ja siihen liittyvät epävarmuudet korostavat tarvetta tiiviiseen keskusteluun ja vuoropuheluun valtion ja kuntien välillä. On välttämätöntä muodostaa yhteinen reaaliaikainen ja realistinen tilannekuva talousvaikutuksista sekä muista tarvittavista toimista, joilla julkinen sektori yhdessä vastaa yhtäältä akuuttiin kriisiin, mutta on toisaalta tulevaisuudessa vahvempi hoitamaan hyvin myös kriisin seuraukset.

Ihmisen elämä on muuttunut nopeasti ja monin tavoin. Vain muutaman esimerkin ottaakseni kaupungin päiväkodeissa on läsnä noin 5 000 lasta eli noin 20 % normaalista. Peruskouluissa on lähiopetuksessa noin 2 % asiakkaista. Suuri osa kaikista oppilaista ja opiskelijoista on kotona. Tällä on valtavat kerrannaisvaikutukset kaupungin toimintaan, mutta myös helsinkiläisiin perheisiin. Sosiaalinen kriisi tulee olemaan vaikea. Taloudelliset ongelmat johtavat jo itsessään huomattaviin sosiaalisiin haasteisiin. Lisäksi nyt kasaantuu paljon muitakin vaikutuksia. Yhteiskunnan varsin totaalinen sulkeminen johtaa väistämättä siihen, että arki muuttuu monella dramaattisesti tavalla, jota on vaikea hallita. Pelko perheväkivallan, mielenterveysongelmien ja itsemurhien kasvusta on ilmeinen. Pitkän tähtäimen sosiaalisia vaikutuksia voi tässä vaiheessa vasta arvailla, mutta niitä tulee pystyä mahdollisuuksien mukaan ennalkoimaan ja estämään tämän terveystilanteen keskelläkin.

25.3.2020

Maailma on hyvässä ja pahassa ekosysteemien verkosto. Tapahtumia ei enää voi lokeroida tai eristää. Meillä oli monia kauaskantoisia haasteita jo ennen koronaa. Koronan erityispiirre on, että se on nopeasti etenevä terveydellinen, taloudellinen ja sosiaalinen kriisi, jossa kaikki osa-alueet kietoutuvat vahvasti toisiinsa. Niiden kertakaikkiseen torjumisen emme pysty. Meillä pitää olla taitoa ja uskallusta ymmärtää eri toimenpiteiden moninaiset vaikutukset ja niiden kokonaisvaikutukset yhteiskunnassa. Jo nyt on syytä kiinnittää huomiota siihen, että emme aja alas tai turhaan halvaannuta toimintoja, joita tarvitaan jälleenrakennuksessa ja onnistuneessa arkeen palaamisessa riippumatta siitä, koska sen aika on.

Hyvät valtuutetut.

Kaupunginvaltuusto on Helsingin ylin päättävä elin. On meidän vastuulamme, että annamme kaupungin ammattilaisille kaiken mahdollisen tuen ja mahdollisuudet onnistua tässä erittäin vaativassa työssä. Pääkaupunkina, Suomen suurimpana työnantajana sekä maan tiiveimpänä yhteisönä meidän vastuumme on myös näyttää tietä muille. Ne päätökset, joita me kriisin hillitsemiseksi tai sen pakottamina teemme, vaikuttavat suurelta osin myös siihen, miten muut kaupungit toimivat ja miten valtio voi omassa tehtävässään onnistua. Olen varma siitä, että voimme yhdessä suhtautua vastuullisesti tähän tehtävään.

Apulaispormestari Sanna Vesikansa

Kiitos, puheenjohtaja. Arvoisa valtuusto ja hyvät helsinkiläiset.

Pormestari kuvasi hyvin sitä, mihin kaupunkimme on ryhtynyt. Tästäkin selvittää. Helsingin Sanomat kertoi pääministeri Sanna Marinin herätessään miettineen, oliko tämä painajainen. Luulen, että täällä olevilla valtuutetuilla on ollut samanlaisia aamuja ja ajatuksia. Helsinkiläisten elämä on muuttunut hetkessä. Olemme toisistamme fyysisesti kauempana, mutta toiveemme ovat yhteiset. Me haluamme, että tämä loppuisi pian, ja alamme ymmärtää, että tilanne ei mene hetkessä ohi. Monen helsinkiläisen harteilla on nyt valtava kuorma. Olemme huolissamme yli 70-vuotiaista läheisistämme. Isotkin perheet ovat pakkautuneet päiviksi pieniin asuntoihin. Monen perheen työpaikalla on aloitettu yt-neuvotteluja. Tavallisen elämän haasteet eivät ole tietenkään kadonneet mihinkään, ja sen lisäksi on uutta kuormaa. Meillä on perheiden keskuudessa päihdeongelmia, muitakin hoitoa vaativia sairauksia kuin koronaa. Meillä on mielenterveyskuntoutujia, meillä on erityistarpeisia lapsia. Monet heidän aikaisemmista palveluistaan, esimerkiksi päivätoiminnot, on jouduttu tilapäisesti joko vähentämään tai keskeyttämään.

25.3.2020

Helsingin henkilöstö painii näiden ongelmien kanssa myös omassa elämässään, ja he ansaitsevat kiitoksen mukautumisestaan tähän tilanteeseen. Hyviä esimerkkejä tästä nopeasta mukautumisesta ovat aivan uudet palvelut, joita on nopeasti otettu käyttöön tai laajennettu jo olemassa olevia digipalveluita. Näitä on esimerkiksi monissa mielenterveys- ja sosiaalipalveluissa. Lisäksi on aivan uusia palveluita, kuten pormestari mainitsema ikäihmisten auttamiseksi luotu Helsinki-apu. Myös oppilashuolto toimii etänä, ja kouluvalmentajatkin ovat saatavilla, ja monenlaista chat-palvelua on tarjolla. Myös vammaisten päivätoimintaa ainakin osaksi siirtyy paikkaamaan ja tulee tilalle Google Hangouts.

Toisaalta on tärkeää, että huolehdimme tällaisenkin kriisin keskellä myös kasvokkaisista tapaamisista. Tässä sosiaali- ja terveystoimella on myös lakisääteisiä velvollisuuksia, jotka eivät ole kadonneet mihinkään. Kaikki eivät pysty kommunikoimaan puhelimen tai tietokoneen välityksellä. Osa tarvitsee kohtaamisia, osa kosketusta ja läsnäoloa, ja tähän meidän on taattava luonnollisesti turvalliset olosuhteet myös ammattilaisillemme. Miten pystymme samalla paikkaamaan näitä jo keskeytyneitä palveluita ja tuomaan uudenlaista tukea tässä uudessa ja hyvin vaikeassa tilanteessa helsinkiläiselle, varmasti ratkaisee paljon, miten selviämme ulos tästä kriisistä yhtenä kaupunkina niin että jokainen helsinkiläinen pysyy mukana.

Tilanne sote-palveluissa on tällä hetkellä rauhallinen. Koronaneuvonta ja hoitoonohjaus koronaterveysasemilla Laaksossa ja Malmilla toimivat, ja kapasiteetti riittää tällä hetkellä. Edelleen pyrimme jäljittämään tartuntaketjuja, mutta kaikilta osin epidemian leviämisen myötä se ei ole enää mahdollista. Tiedotuksessa tartunnan saaneista ja hoidossa olevista noudatamme ministeriön ohjeistusta. Työtä sote-palvelussa on paljon, mutta eri tavoin varaudumme myös tilanteen vaikeutumiseen muun muassa siirtämällä kiireettömiä asioita kauemmaksi sekä lisäämällä henkilöstöresursseja toimialan sisällä ja välillä. Etsimme tietenkin myös uutta työvoimaa esimerkiksi juuri eläköityneistä tai opiskelijoista, kuten valtuutetutkin olivat ottaneet esille. Suojavarusteiden riittävydestä kriisin edetessä on ollut huolta, ja niiden riittävyys tullaan varmistamaan yhteistyössä HUSin, ministeriöiden, Huoltovarmuuskeskuksen ja elinkeinoelämän kanssa.

Samalla olen nähnyt myös mielialaa, joka on minulle tuttu aiemmin humanitäärisestä avusta maailmalla. Ihmisillä on todella paljon energiaa ja auttamisen halua. Paljon yksityiskohtia on selvitettävänä, mutta halu auttaa valtava, ja se näkyy monenlaisina avuntarjouksina eri puolilta, sekä kaupunkilaisilta että yrityksiltä. Humanitäärisessä avussa toinen tärkeä havainto on, että ihmiset polttavat helposti auttamisen ha-

25.3.2020

lussa itsensä loppuun. Meidän on siis pidettävä huoli myös työntekijöistämme ja tietenkin myös toisistamme.

Moni kantaa huolta oman tilanteensa lisäksi myös niistä, joiden tilanne on vieläkin huonompi. Esimerkiksi asunnottomien tilanteesta on täällä monikin kysynyt. Hietaniemenkadun palvelukeskus toimii normaalisti kaikkien palveluiden osalta. Diakonissalaitoksen Alppikadun hätämajoitusyksiköstä on vapautunut liikkuvan romaniväestön vähenemisen myötä myös majoitustilaa, joka käytetään tässä tilanteessa asunnottomien hätämajoituskapasiteettina. Tällä hetkellä kenenkään asunnottoman ei tarvitse jäädä ilman yösijaa Helsingissä. Altistuneille tai ylähengitystieinfektioon sairastuneille asiakkaille hankitaan sopimuskumppaneiltamme lyhytaikaista majoitusta, jossa asiakas voi olla sosiaalisessa eristyksessä. Toistaiseksi ei ole tullut ilmi tapauksia, että olisi pitänyt majoittaa täysin eritykseen.

Hätämajoitusyksiköissä, asumisyksiköissä ja muissa asunnottomien kanssa tehtävässä työssä otetaan hygienia- ja turvallisuustekijät tarkasti huomioon, mutta asiakkaiden lähikontakteja ei täysin voida ehkäistä. Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa henkilöstö muistuttaa asiakkaita riittävästä turvaväleistä, ehkäisee erilaiset ruuhkatilanteet. Ruokailuun otetaan kerralla vain tietty määrä, rajoitettu määrä ruokailijoita ja ruokailijat tulevat istumaan väljästi, ja tietenkin katsomaan myös käsidesin käyttöä. Asiakkaita neuvotaan toimimaan yksiköiden ulkopuolellakin tartuntariskiä välttäen. Asunnottomia ja päihteidenkäyttäjiä palvelevien päiväkeskusten toimintaa on nyt muokattu siten, että henkilökunta keskittyy asiakkaiden yksilölliseen ohjaukseen ja tukeen. Yhteinen ajanvietto ja ruokailu on keskeytetty. Asiakkaat voivat käydä edelleen suihkussa ja pesemässä pyykkiä niissä paikoissa, joissa tämä mahdollisuus on ollut jo tarjolla. Asiakkaille jaetaan myös mukaan ruoka-annoksia ja vaatteita tarpeen mukaan. Toiminnoissa huomioidaan tietenkin vallitsevat määräykset samanaikaisten asiakasmäärien, turvaetäisyyksien ja suojauksen suhteen. Olettekin ehkä huomanneet, että esimerkiksi myös ruoka-avussa olemme siirtyneet uudenaikaiseen toimintatapaan, mutta ruoka-apua edelleen Helsingistä hädänalaiset saavat.

Asunnottomien ja päihteidenkäyttäjien matalan kynnyksen palvelut pitävät asiakkaisiin kontaktia puhelimitse, ja kadulla on aiempaa enemmän jalkautumista. Myös pistohuumeita käyttävien terveys- ja sosiaalineuvonta toimii edelleen, ja lisäksi jalkautuvaa käyttövälineen vaihtoa on lisätty puhtaiden välineiden saatavuuden turvaamiseksi. Päihdepoli-klinikka, ohjaus vieroitushoitoon ja monet muut tärkeät kaikista syrjään jäävimpien kaupunkilaistemme palvelut kuten myös paperittomien palvelut toimivat normaalisti. Perustimme myös sotessa yhteistyöverkos-

25.3.2020

ton asunnottomien ja päihteidenkäyttäjien kanssa työskentelevien toimijoiden ja järjestöjen kanssa, ja pidämme videoneuvotteluja tilanteesta ja suunnittelua tarvittavista muutoksista monta kertaa viikossa, ja olemme tietenkin myös valmistautuneet tilanteeseen, että tulee lisää ulkona liikkumisen rajoituksia – mitä muutoksia se tarkoittaa nimenomaan asunnottomien osalta.

Sosiaali- ja terveystalvumme ovat lähestymässä sitä päivää, jolloin pienen koronan aiheuttama suuri koitos on todellisuutta ja vielä laajempaa kuin tällä hetkellä. Minun aamuni ovat usein lähteneet liikkeelle siitä, oliko tämä painajainen. Sen jälkeen olen lukenut kännykältäni viimeiset raportit, ja ne ovat valittavasti pahentuneet päivä päivältä. Mutta ihminen on mukautuvainen eläin. Päivän alussa voi olla varma vain siitä, että edessä on uusia ongelmia ja haasteita, mutta vaikeissa paikoissa voi vain ratkoa ongelmia ongelma kerrallaan. Niitä me nyt ratkomme edelleen yhdessä – jatkossa tässä valtuustossa ehkä videokameroiden välityksellä mutta kumminkin yhdessä. Haluan siis kiittää sekä valtuutettuja, aina osaavaa virkakuntaamme, pormestaria ja koko kaupunkia siitä, että olemme ja olette olleet rakentavia tämän kriisin keskellä, ja sen ansiosta näitä ongelmia on myös ratkaistu monta.

Kiitos.

Valtuutettu Mika Ebeling

Arvoisa puheenjohtaja.

Korona on pysäytettävä. Jos tyydymme hidastamiseen ja odotamme laumaimmunitteettia, moni kuolee turhaan. Helsingin on käytettävä mahdollisuutensa koronan hidastamiseksi, mutta sen pysäyttämiseen tarvitaan valtiovaltaa. Olennaista on pysäyttää leviäminen, joka tapahtuu tietämättään sairastavien kautta. Ehdotan seuraavaa: Suomi tekee kiinat. Suomi pysäytetään kuukaudeksi. Ainoastaan elintärkeät toimet pidetään yllä, kuten ruokakaupat, apteekit ja sairaalat. Kuukauden aikana tietämättään sairastavat parantuvat eivätkä enää levitä tautia. Suomi käynnistetään sitä mukaa kuin tilanne on hallinnassa. Tällöin rajan ylittäjät testataan. Kun rokote saadaan, suomalaiset rokotetaan, ja elämä voi palata kohti normaalia. Näin toimien pelastamme monien suomalaisten hengen, ja vaikka talouspudotus on jyrkkä, niin se jää lyhytaikaiseksi. Olen jättänyt 5 kysymystä pormestarille.

Valtuutettu Nuutti Hyttinen

25.3.2020

Kiitos, puheenjohtaja.

Minulla on muutama ihan konkreettinen kysymys liittyen siihen, mitä me voisimme tehdä vielä lisää altistumisten estämiseksi. Jos mietitään sellaista tilannetta, että on sellainen henkilö, jolla ei ole ketään läheisiä tai esimerkiksi ? tai mitään ruokataksipalvelua, ja tällainen henkilö epäilee, että hänellä saattaa olla altistuminen tai sitten jos hän saa ihan diagnoosin ja joutuu korikaranteeniin, niin mitä kaupunki pystyisi tekemään sen varmistamiseksi ihan konkreettisesti, että tämä henkilö ei lähde kotoaan esimerkiksi kauppa-asioille tai apteekkiin. Ennen kaikkea se, että jos tällainen henkilö joutuisi käyttämään sitten julkisia, niin varmistettaisiin se, että hän ei missään tapauksessa tee ainakaan niin, koska silloin siinä vaarannetaan kaikki muutkin matkustajat ja kuljettaja vielä.

Toinen kysymys liittyen siihen, kun Aasian maissa on saatu hyviä tuloksia sillä, että viranomaiset ovat aktiivisesti huomattavasti laajemman testaamisen lisäksi myös varoittaneet henkilöitä, jotka ovat voineet altistua virukselle. Onko Helsingillä valmiutta toimia tällä tavalla? Sitten viimeiseksi, satamien ja lentokenttien osalta palaavat matkustajat ja rekkakuskit, miten me pystymme varmistamaan, että nämä henkilöt eivät levitä tätä virusta eteenpäin tai mahdollisesti altista ihmisiä?

Kiitos.

Valtuutettu Anna Vuorjoki

Arvoisa puheenjohtaja. Arvoisa pormestari ja apulaispormestarit.

3 tarkentavaa kysymystä. Ensinnäkin Senaattikiinteistöt on ilmoittanut, että voi alentaa pienten yritysten vuokria jopa 100 %. Miten Helsinki huolehtii siitä, että me emme aja pienyrittäjiä velkatakkaan vuokrajärjestelyillä, vaan olemme mahdollisia harkitsemaan myös muutoksia vuokran määrissä? Toiseksi kysyisin työntekijöiden työsuojelusta. Millä tavalla huolehditaan siitä, että työntekijät pystyvät näissä olosuhteissa tekemään työtään turvallisesti. Kolmanneksi: millä tavalla kaupunki viestii tai huolehtii siitä, että kaikki tarpeellinen tieto tavoittaa ne, jotka eivät ymmärrä suomea tai ruotsia tai joilla ei ole pääsyä nettiin?

Ledamoten Björn Månsson

Tack, ordförande.

25.3.2020

Siinä missä pääministeri Sanna Marin ja hänen hallituksensa ovat antaneet rauhalliset kasvonsa tämän kriisin hoidolle, niin Helsingin kaupungin osalta pormestariimme ja apulaispormestarit ovat tehneet samoin. Varsinaiset sankarit ovat kuitenkin muualla. Sen tiedän, että Vaapaavuori kumppaneineen allekirjoittaa. Meidän henkilöstössämme: hoitotehtävissä, kouluissa, päiväkodeissa, siivoustyössä, kaikkialla. Minä olen jättänyt etukäteen kysymyksiä siitä, miten Helsinki pystyy välttämään lomautuksia siirtämällä henkilöstöä uusiin tehtäviin tarvittaessa pikakouluttamalla. Tähän haluan vielä tarkempia vastauksia. Toivon mukaan pystymme kuitenkin rikkaana kuntana välttämään lomautuksia.

Valtuutettu Juhani Strandén

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Pormestarin tiedottaminen on ollut viime viikolla tai oikeastaan viime viikkoina ristiriitaista muun muassa koulujen sulkemisen osalta verrattuna hallituksen linjauksiin. Helsinkiläiset ovat tilanteesta huolissaan. He kaipaavat asioiden suoraan sanomista. Ihmiset eivät ole kovin vakuuttuneita nykyisestä tiedottamisesta, vaan haluavat tietää pahimman skenaarion sairastuneiden osalta ja mihin tilanne mahdollisesti voi johtaa. Kuinka laittomasti maassa olevat on eritetty, ja onko heidän osaltaan tehostettu palautusprosessikäytäntöjä ja maasta poistamista hallituksen linjan mukaisesti kansallisen turvallisuuden, mahdollisen karanteenin rikkomisen ja terveydellisten uhkien takia?

Valtuutettu Eveliina Heinäluoma

Kiitos, puheenjohtaja.

Haluan kyllä kiittää tässä koko kaupungin johtoa, sekä poliittista johtamme että virkakuntaamme, kriisin hoidosta. Me kaikki tiedämme, että tässä tilanne etenee joka päivä erilaiseen suuntaan, jota emme vielä edellisenä päivänä voineet ennakoida, jolloin on tietysti erittäin vaikeata ennustaa, mitä toimia tässä vaaditaan. Kyllä uskon siihen, että sekä maan hallituksessa että kaupungin johdossa pyrkimyksenä on hoitaa tämä mahdollisimman vähin vaurioin ja siten, että kaikki kriittiset ryhmät sekä terveydenhuollon henkilöstömme tulevat turvatuiksi ja heidän terveytensä sallii.

Olisin kysynyt kysymyksen, joka liittyy tähän talouden tilanteeseen. Nyt kun olemme akuutisti joutuneet reagoimaan hyvin nopeasti eri määrärahojen siirroin ja tekemään ihan perusteltujakin päätöksiä, niin miten

25.3.2020

on nyt nämä määrärahasiirrot tarkoitus tuoda myös poliittisten päätöksentekijöiden tietoon, jotta meillä on oikea kuva siitä, miten meillä taloustilanne liikkuu tässä budjetin sisällä? Koska tietysti nyt tässä viime vuoden syksyllä päätettyä budjettia on ymmärrettävästi jouduttu muokkaamaan.

Ledamoten Silja Borgarsdóttir Sandelin

Bästa fullmäktige.

Itse olen ehkä eniten seurannut kulttuurin ja vapaa-ajan sektoria, ja olen iloinen siitä, miten kirjastot, liikunta- ja kulttuuripuoli ja erityisesti nuorisopuolen henkilökunta tekee kaikkensa tarjotakseen helsinkiläisille palveluita uudella tavalla myös poikkeusoloissa. Kasvatus- ja koulutussektorin vastuulla on taas ratkaista, miten nuorimmillemme varmistetaan koulutuksen jatkumista. Tämä on suuri vastuu, ja mitä kuulen ystäviltäni ja näen somessa, on, että meillä on Helsingissä todella innovatiivisia ja kannustavia opettajia ja koulutuksen henkilökuntaa. Jag och de som representerar oss från SFP i stadens utbildningsorgan hoppas därför att vi ser till att garantera att skolorna får de behövliga resurserna för att stödja elever som av olika orsaker drabbas mer av distansutbildningens utmaningar. Jag frågar också hur vi kan måna om personalens hälsa och ork inom skolan och småbarnspedagogiken.

Tack.

Pormestari Jan Vapaavuori

Arvoisa puheenjohtaja.

Yritän vastata ainakin muutamiin keskeisiin esitettyihin kysymyksiin sekä täällä salissa että ennakkoon. Ennakkoon varsinkin kysyttiin kaupungin päätöksestä jokin aika sitten olla sulkematta kouluja ja päiväkotia. Tämän osalta voi sanoa, että olennaista on se, että kaupunki ei halunnut tehdä tässä asiassa hallituksen näkemyksestä poikkeavia päätöksiä, vaan noudatti koko maata koskevia linjauksia hyvin johdonmukaisesti. Totesimme, että kyse on sen verran järeistä toimenpiteistä, ettei ole luontevaa, että pääkaupunki siinä sooloilee, vaan valtio tekee sitten ne päätökset, jotka oikeaksi koetaan.

Ennakkoon kysyttiin paljon tai jonkin verran kaupungin rakennushankkeista. Niiden osalta voisi todeta, että kaupungin omien rakennushankkeiden suunniteluun ja valmisteluun poikkeustilalla ei ole kovin suuria

25.3.2020

vaikutuksia. Keskeisimmät haasteet liittyvät sitten itse rakentamisvaiheeseen. Esimerkiksi rajojen sulkeutuminen vaikeuttaa väistämättä urakoitsijoiden työvoiman saatavuutta ja hidastaa mahdollisesti myös materiaalityöitä. Tällä hetkellä rakennuksilla ei vielä olennaisia hidastuksia ole tullut, mutta kriisin pitkittyessä varmasti tämäkin tullaan näkemään.

Täälläkin otettiin esille ja etukäteen kysyttiin näistä vuokrista, erilaisista vuokralaisista, joita kaupungilla on. Tämän osalta pitää muistaa, että kaupunki on hyvin iso vuokranantaja. Meillä on hyvin monentyyppisiä vuokralaisia pienistä järjestöistä, pk-yrityksistä myös isompiin yrityksiin. Meillä koronakoordinaatiokriisiryhmä on kokoontunut joka päivä välillä useamman tunnin kokouksiin, mutta tämä on asia, jota emme ole vielä pystyneet perusteellisesti läpikäymään yksinkertaisesti jo sen takia, että se on niin laaja-alainen ja monimuotoinen. On selvää, että kaupunkikin tulee tässä vastaan tulemaan. Olemme myös käyneet rakentavaa vuoropuhelua sekä Helsingin Yrittäjien että Helsingin seudun kauppakamarin kanssa, mutta aihe on niin moniulotteinen ja niin monimuotoinen, että vielä emme ole päässeet siihen vaiheeseen, että siitä konkreettisia linjauksia tekisimme. Mutta sekin on lähipäivinä varmasti edessä.

Olemme koko tämän kriisin eskaloitumisesta lähtien kiinnittäneet erityistä huomiota viestintään. Kaikki tiedotteet, jotka Helsingissä tehdään, tehdään suomen lisäksi myös ruotsin ja englannin kielellä. Asiakastiedotteita ja muuta sisältöä on tehty tarpeen mukaan myös venäjän, somalin ja arabian kielellä.

Hyvät valtuutetut.

Täällä on kiinnitetty huomiota, kysytty, kuten myös ennakkoon, kaupungin roolista työnantajana ja ennen kaikkea niin sanottuihin lomautuksiin liittyen. Tämän osalta voisi todeta, että meidän elämme tilanteessa, jossa osa kaupungin työntekijöistä – itse asiassa varsin iso osa, taitaa olla jopa yli puolet – on näillä niin sanotusti kriittisiksi määritellyillä aloilla. Sotessa yksinään viitisentoista tuhatta työntekijää 37 000:sta ja sen lisäksi meillä on monia muitakin. Eli voisi sanoa, että yli puolet kaupungin työntekijöistä on aloilla ja tehtävissä, joissa työmäärä ei ole vähentynyt vaan päinvastoin lisääntynyt ja tulee jatkossa lisääntymään entisestään. Sitten samaan aikaan meillä on myös toimintoja, jotka on kokonaan lakkautettu ja pysäytetty ja suljettu, ja sitä kautta ihmiset ovat ainakin osin vailla mielekästä tekemistä. Me suhtaudumme tähän vastuullisesti, maltillisesti.

25.3.2020

Pyrimme kaikin keinoin välttämään sen, että ajautuisimme lomautusten tielle. Keinona tässä tietenkin ensimmäisessä vaiheessa tai ensinnäkin käytetään etätöitä kaikissa niissä tilanteissa, missä se suinkin on mahdollista. Sen lisäksi meillä on hyvin määrätietoinen, varsin iso harjoitus käynnissä sitä, että pyritään siirtämään ihmisiä heidän kanssaan sopien tehtävistä, joita tällä hetkellä ei juuri ole, sitten muihin tehtäviin. Juuri tämä mainitsemani Helsinki-apu, jonne on siirtymässä kolmisen sataa helsinkiläistä muista töistä vapautuvaa henkilöä, on tästä erinomaisten hyvä esimerkki. Mitään lopullisia lupauksia ei tässä kuitenkaan voi antaa. Meidän linjamme on selkeä: pyrimme loppuun saakka välttämään lomautuksia kaikilla näillä keinoilla. Sen lisäksi käymme koko ajan vuoropuhelua ennen kaikkea muiden suurimpien kaupunkien kanssa. Espoo, Vantaa, Tampere, Turku eivät myöskään ole lähteneet lomautuksiin, ja käymme tätä keskustelua heidän kanssaan.

On toki myös niin, että kun valtiolta on nimenomaisesti vedonnut isoihin kaupunkeihin, että ne eivät lomauttaisi tilanteessa, missä esimerkiksi Uudellamaalla on kohta 100 000 ihmistä lomautuksen uhan alla yksityisellä sektorilla, niin toki tähän lupaukseen liittyen olisi hyvä myös saada valtiolta sitten joku sentyyppinen kädenojennus, joka tekee sen meille helpommaksi ja mahdollisemmaksi.

Täällä kysyttiin määrärahasiirrosta. Emme ole joutuneet tekemään niitä vielä yhtään. Olemme onneksi sen verran aikaisessa vaiheessa kalenterivuotta, ja meidän budjettirakenteemme on tällä hetkellä senkaltaisen isojen toimialojen osalta, että varsinaisia määrärahasiirtoja ei ole tarvinnut tehdä. Mutta ei ole tietenkään poissuljettua, etteikö tähän saattaisi joutua sitten syksyn aikana, ja varmasti ainakin monenlaisia ylitysoikeuksia tulee, ja silloin näihin voidaan ottaa tarkemmin kantaa ja katsoa tietenkin, että ne menevät kaikkien demokratian sääntöjen mukaisesti.

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Ehkä lopuksi vielä se, että haluan myös omalta osaltani kiittää koko poliittista järjestelmäämme hyvin suuresta yksituumaisuudesta tämän kriisin eskaloituessa, mutta aivan erityisesti henkilökuntaamme ja aivan erityisesti sotessa unohtamatta kaikkia muita kriittisissä tehtävissä olevia ihmisiä kaskossa, pelastustoimessa ja niin edelleen. On kuitenkin hyvä mieltää, jonka kaikki varmasti mieltävät, että pahimmat ajat ovat vielä edessä. Tämä kriisi tulee tästä olennaisesti vielä vaikeutumaan, ja nyt me tarvitsemme voimia ja kestävyyttä meille kaikille ja aivan erityisesti hyvää työtä tekeville ammattilaisillemme.

25.3.2020

Apulaispormestari Sanna Vesikansa

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Vastauksia muutamiin kysymyksiin. Valtuutettu Vuorjoki ja myös Måns-son kysyivät työssä jakamisesta, työsuojelusta, ja todella nimenomaan silloin jos joudutaan tilanteisiin, joissa on tartuntariski, henkilöstölle annetaan suojarusteet tarvittavat. Joskus voi olla vaativampaa ja joskus taas kevyempää varustusta, mutta nimenomaan sen tilanteen mukaan huolehditaan suojarusteista, ja tietenkin myös tärkeää on saada selkeät ohjeet, miten toimia ja missä tilanteessa. Yhtä olennaista työsuojelussa on tietenkin se työssä jaksaminen etenkin tällaisessa kriisissä, jossa tiedämme, että se tulee kestämään varsin pitkään, ja siinä teemme yhteistyötä työterveyden kanssa jo nyt. Olemme käynnistäneet toimenpiteitä, että erityisesti ne ammattilaiset, jotka ovat siellä etulinjassa, jaksavat tämän kriisin läpi.

Valtuutettu Hyttinen kysyi tartuntojen jäljittämisestä ja karanteenin valvomisesta. Karanteenin valvomiseen valitettavasti ei ole ihan samantaisia mahdollisuuksia kuin monessa muussa maassa, mutta tietenkin selkeä ohjeistus on olennaista siitä, että ihmiset tietävät, miten toimia. Mutta edelleen siis todella tehdään tartuntojen jäljityksiä ja pyritään selvittämään altistukset. Se alkaa olla nyt epidemian tässä vaiheessa vaativampaa kuin aikaisemmin, koska osa niistä tartuntaketjuista ei enää ole tiedossa, mutta sitä edelleen kyllä pyritään tekemään jonkin verran.

Etukäteen tuli muutamia kysymyksiä myös esimerkiksi siitä, että mitkä ovat riskiryhmään kuuluvien ja kuulumattomien potilaiden määrät sairaalassa ja tehohoidossa, ja nämä kuuluvat asioihin, joissa mennään nimenomaan sen ohjeistuksen mukaan, mikä sosiaali- ja terveysministeriöstä tulee, eli kaikkia yksityiskohtaisia tietoja emme voi myöskään kertoa julkisuuteen, koska se vaarantaisi myös yksityisyydensuojaa. Mutta kaikki, mikä pystytään, tietenkin myös kerrotaan.

Sitten tuli kysymys myös HUSin ohjeista palaavalle henkilökunnalle. Nämä ovat todella HUSin ohjeistuksia, ja siitä HUS tekee omat johtopäätöksensä, mutta niitä kannattaa todella sitten kysyä sieltä. Helsingissä ohjeet ovat hyvin selkeät, ja ne on tietenkin henkilöstölle kerrottu, miten toimia silloin kun esimerkiksi palaa ulkomailta.

Sitten oli vielä kysymys siitä, onko nyt jo otettu hoitotehtävissä esimerkiksi uutta työntekijää. Vielä on selvitty sillä, että sotessa työntekijät siirtyvät lähinnä muista tehtävistä sotessa, niistä tehtävistä erityisesti, jotka on nyt jouduttu keskeyttämään tai joita on jouduttu vähentämään. Mutta tietenkin ollaan jatkossa valmiudessa myös kouluttamaan henki-

25.3.2020

löitä uusiin tehtäviin myös aivan toisilta toimialoilta tai sitten ihan uusia työntekijöitä, koska on selvää, että työvoiman tarve sosiaali- ja terveystoimessa on koko ajan tässä kasvava.

Kiitos.

Apulaispormestari Pia Pakarinen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuustot.

Erityisesti valtuutettu Vuorjoen ja valtuutettu Borgarsdóttirin puheenvuoroista löysin muutamia nimenomaan varhaiskasvatukseen ja koulutukseen liittyviä asioita, ja ajattelin niihin myös tässä lyhyesti vastata. Ehkä sen verran näitä lukuja, eli nythän meillä tällä hetkellä lähiopetuksessa – nämä luvut ovat päivältä 23.3. – on 1 200 lasta eli 2,7 % meidän yhteensä 44 200 peruskoululaisesta. Sen lisäksi etäoppilaista on ruokailussa 230, eli meillä siellä koulussa yhteensä käy noin 1 430 peruskoululaista päivittäin, eli hyvin vähän verrattuna siihen, mitä normaalisti. Päiväkodeissa on noin 17,6 % lapsista ollut paikalla, ja tietysti tässä, missä tuli kysymys siitä henkilöstön jaksamisesta, niin sitä tietysti helpottaa se, että lapsia on huomattavasti vähemmän paikalla.

Toisaalta sitten myöskään meillä eivät – toisin kuin ehkä julkisuudessa on epäilty tai oltu huolestuneita – samat opettajat epäopeta, ja myös se, että etäopetusta on mahdollisuus antaa kotoa. Nämä ovat sellaisia asioita, joita henkilöstö on pitänyt todella tärkeinä. Koulussa on ollut 10 oppilaan ryhmiä, eikä myöskään päiväkodeissa ole ohjeistettu yhdistämään ryhmiä, ellei sitten satu niin, että lapsia ei ole ollenkaan jossain ryhmässä.

Muista kielistä on havaittu kyllä haasteita, että on perheitä, joiden on vaikea tietysti tällä suomenkielisellä informaatiolla pärjätä, ja koko ajan tehdään materiaalia. Yhä enemmänkin erityisesti videomateriaalia syytä tehdä niille, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi tai ei ole edes englannin kielen osaamista, mistä meillä suuri osa materiaaleista kuitenkin jo löytyy.

Vielä näiden ehkä heikommassa olevien lasten tilanteesta voi sanoa, että meillä onnekaasti on käynnissä 2 vuoden kokeilu kouluvalmentajahankkeesta Mukana-hankkeen yhteydessä. Se on alkanut viime syksynä. Meillä on 10 kouluvalmentajaa, 8 suomenkielisillä kouluilla ja 2 ruotsinkielisillä kouluilla, jotka myös auttavat ottamaan yhteyttä niihin oppilaisiin, jotka jotenkin häviävät tämän etäopiskelun aikana. Tämä on varmasti sellainen, mihin joutuu panostamaan vieläkin enemmän sitten

25.3.2020

jatkossa, koska näin arvatenkin tapahtuu, jos tilanne vielä ja kun todennäköisesti pitkittyy.

Kiitoksia.

94 §

Esityslistan asia nro 4

HALLINTOSÄÄNNÖN MUUTTAMINEN, KUNNAN TARTUNTATAUTIEN TORJUNNASTA VASTAAVA TOIMIELIN, KAUPUNGINVALTUUSTON PUHEENJOHTAJAN TOIMIVALTA JA SÄHKÖISET KOKOUKSET

Valtuutettu Pentti Arajärvi

Arvoisa puheenjohtaja.

Pari huomautusta johtosäännön muutoksista. Ensinnä iso asia. Valtuuston etäkokouksen koolle kutumisesta ja siis menetelmän käyttöön ottamisesta päättää valtuuston puheenjohtaja yksin esityksen mukaan. Kokouksen kutumiselle ei ole asetettu mitään kriteerejä. Minusta ja sosialidemokraateista on tärkeää, että tähän asiaan palataan. Kriteereinä voisi olla esimerkiksi hyväksyttävä syy, pätevä syy tai erityinen syy. Voi olla, että löytyy jokin muukin käytännöllinen sanamuoto.

Toinen etäkokousta koskeva seikka ovat menettelyt. Miten esimerkiksi äänestykset toteutetaan? Tavallisesta avoimesta äänestyksestä varmaankin selvittää, ja voidaan varmistaa, että valtuutettu todella itse äänestää. Sen sijaan suljettu lippuäänestys on lähes mahdoton. Sen toteuttaminen sähköisesti ei varmista äänestysalaisuuden säilymistä. Jokin operaattori tai viranomainen, oma tai vieras, pystyy varmasti sen murtamaan. Sähköisen äänestyksen käyttäminen vaikkapa vuoden 1956 presidentinvaaleissa tekisi tuskin enää 70 vuotta myöhemmin mahdollisesti keskustelun siitä, kuka antoi Kekkoselle 151. äänen.

Tartuntatautilain päätöksentekoa koskevista muutoksista 58 §:ää koskeva on perusteltu. Kaupunginhallitus on oikea elin päättämään koulu-

25.3.2020

jen ja päiväkotien sulkemisesta. Sen sijaan 71 § koskee yksittäisen henkilön tai tavarán määräämistä karanteeniin tai eristykseen. Kun Tahvo Taivainen saapuu ebolan kanssa Suomeen, on kaupunginhallitus pykälän mukaan päättämässä siitä asiasta, jos virkalääkäri ei ole päätöstä tehnyt. Ehkä asiaan on syytä palata.

Sosialidemokraatit ovat sitä mieltä, että hallintosääntö ja erityisesti etäkokouksia ja niiden menettelyjä koskeviin säännöksiin on palattava mahdollisimman pian ja siten, että säännökset ovat selkeitä ja demokratian perusvaatimukset täyttyviä. Muuten tuemme tämänhetkistä esitystä.

Pormestari Jan Vapaavuori

Arvoisa puheenjohtaja.

Tässä on viime viikkojen aikana käynyt ilmi, että varsin harvassa isossa suomalaisessa kaupungissa on ollut oma säännöstä siinä asennossa, että voitaisiin sallia etäkokouksia, mikä on johtanut nyt tämän kriisin aikana siihen, että hyvin monissakin kaupungeissa on omia hallintosääntöjä ? muutettu, ja niitä nyt on tässä jo viimeisten viikkojen aikana paljon tehty. On monella tapaa itsestään selvää, että meidän pitää tässä tilanteessa pystyä omat sääntömme muuttamaan sellaisiksi, että etäkokouksia voidaan järjestää, joka kaikissa muissa kuin kaupunginvaltuuston kohdalla on vielä varsin helposti järjestettävissä. Valtuuston osalta on selvää, että siihen liittyy tiettyjä teknisiä haasteita.

Tämä muotoilu, joka meidän hallintosääntöömme nyt esitetään, on hyvin pitkälti Kuntaliiton mallihallintosäännön mukainen, ja sen kanssa ajateltiin, että voitaisiin mennä. Kun valtuutettu Arajärvi viittasi siihen, että tässä voisi myös ehkä miettiä sitä, että asetettaisiinko jo hallintosäännössä jotain kriteereitä siihen, millä perusteella ja minkälaisessa tilanteessa etäkokousta voitaisiin pitää, niin minun mielestäni se on ihan merkillepantava, validi huomio. Omalta osaltani lupaan, että tähän voidaan syksyllä valtuustoa myöten palata, ja arvioidaan tämä tilanne rauhassa. Nyt minusta on kuitenkin äärimmäisen tärkeätä, että nyt päästään tässä tilanteessa eteenpäin.

Haluan myös huomauttaa sen, että sitä huolimatta, että tällainen etäkokousmahdollisuus tulee, niin käytännössä varsinkin valtuuston osalta se ei tarkoita sitä, että se pakottaa etäyhteyteen, vaan että mahdollisuus aina tulla myös fyysisesti paikalle on mahdollista, joka sitten järjestetään joko tällä lailla kuin tänään, että osa on täällä salissa ja osa

25.3.2020

on sitten jossakin muualla aina riippuen tietenkin siitä, että mitkä kulloisetkin säännökset ovat.

Mutta ehkä vielä yhteenvetona, jotta emme nyt ajautuisi tästä mihinkään äänestyksiin tässä tänä päivänä, niin omalta osaltani lupaan, että valmistellaan tätä asiaa siten, että syksyllä siihen voidaan palata.

Valtuutettu Pentti Arajärvi

Arvoisa puheenjohtaja.

Haluan kiittää pormestari Vapaavuorta tästä puheenvuorosta, ja toivon todella, että palaamme asiaan rakentavassa hengessä.

96 §

Esityslistan asia nro 6

OSALLISTUMINEN SUOMI-RATA OY:N OMISTAMISEEN JA RAHOITTAMISEEN

Valtuutettu Juhani Strandén

Kiitoksia, puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Olin alun perin ajatellut esittää tässä kohdassa hylkäysehdotuksen, mutta vedän sen takaisin. Haluaisin kuitenkin vähän herätellä keskustelua tästä Suomirata-hankeesta, joka on valtakunnallisesti 154,72 miljoonan hanke, josta Helsingin osuus olisi 22,2 miljoona tässä järjestyksessä. Nykyinen tilanne on muuttunut aika lailla siitä, missä tähän hankkeeseen alun perin on ryhdytty, ja ylipäätään kuntien ja kaupunkien tilanne ympäri Suomen on heikentynyt tämän nykyisen koronatilanteen osalta. Ymmärrän tavallaan, että pitää tehdä investointihankkeita ja on tavallaan erittäin hyvä, että taataan joukkoliikenteen liikkuvuus valtakunnallisesti, mutta jos pahin skenaario toteutuu tämän osalta, että kunnilla ei olekaan varaa lähteä kyseiseen hankkeeseen, vaan tämä koronatilanne esimerkiksi vie kuntien rahat priorinnoissa tärkeämpiin sektoreihin, niin vaarana tässä on, että nämä osakkeet kaatuvat Hel-

25.3.2020

singin niskaan eli tämä prosenttiosuus koko ajan vain kasvaa. Sen osalta haluaisin pikkaisen herätellä keskustelua salissa ja miettiä tätä tulevaisuuden tilannetta.

Pormestari Jan Vapaavuori

Arvoisa puheenjohtaja.

On totta, kuten valtuutettu totesi, että olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. On myös totta, että niin Helsingin kaupungin kuin muidenkin tässä mukana olevien kaupunkien ja kuntien taloudellinen tilanne on nyt heikompi kuin tähän järjestelyyn lähdeettäessä. Toisaalta pitää todeta, että valtion osalta tilanne on vielä synkempi, ja valtio on kuitenkin näissä, sekä tässä että seuraavassa hankeyhtiössä, 51 %:n omistusosuudella mukana. Sellaista riskiä, että tämä kaatuisi Helsingin syliin, ei ole. Tämä järjestely on tehty sillä tavalla.

Lopuksi haluaisin todeta vielä sen, että vaikka meistä kukaan nyt ei näe tulevaisuuteen, on tärkeää ryhtyä valmistautumaan myös koronan jälkeiseen maailmaan. Varsinkin siinä tilanteessa on tärkeää ryhtyä tekemään sellaisia merkittäviä, isoja asioita, jotka aidosti vievät tätä kansakuntaa ja kansantaloutta eteenpäin. Minulla on hyvä syy olettaa, että tällaiset isot ratakankkeet, joilla on huomattavia, laajoja, moninaisia kansantaloudellisia, ilmastopoliittisia ja muita vaikutuksia, saattaisivat olla niitä. Mutta on tietenkin selvää, että se jää nyt sitten hieman myöhempien aikojen ratkottavaksi.

Valtuutettu Harry Bogomoloff

Arvoisa puheenjohtaja.

Menemättä lainkaan nyt tähän ratakysymykseen, niin toiseen asiaan, jonka pormestari otti tuossa esiin, niin valmistautuminen koronan jälkeiseen aikaan. Se on asia, jota emme saa... Me emme saa nyt elää ikään kuin sellaisessa harhaluulossa, että kun korona päättyy, niin kaikki on hyvin ja meillä on samat rahat, mitä meillä oli silloin kun tämä alkoi. Niin ei tule olemaan sen enempää yksityisen ihmisen, valtion tai kuntienkaan osalta, vaan tilanne tulee vaatimaan täysin toisenlaisen talouspolitiikan. Siitä olen aika lailla vakuuttunut, ja itse toivoisin taikka jopa saatan uskoa, että sitä jo tehdään. Vähintäänkin valmistelua siihen, että milloin ruvetaan pohtimaan sitä ongelmaa, tapahtuu kaiken aikaa kaupunginkansliassa ja myös muualla, koska siihen vanhaan, en-

25.3.2020

tiseen maailmanjärjestyksen saatikka taloustilanteeseen me emme nyt tämän reissun jälkeen kovin helposti palaa.

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:
Protokollet justerat och godkänt:

Lauri Menna
johtava asiantuntija
ledande sakkunnig